

Naantalin Immasen asemakaava- alueen liito-oravaselvitys. Asemakaavan luontoselvityksen täydennys 1.

Sisältö

1. Johdanto.....	3
2. Liito-oravan uhanalaisuus ja suojelustatus.....	3
3. Aineisto ja menetelmät.....	3
4. Tulokset.....	4
5. Yhteenveto	4
6. Lähteet ja kirjallisuus.....	5
7. Liitteet.....	6

1. Johdanto

Naantalin kaupunki on laatimassa asemakaavaa Naantalin kaupungin pohjoisosassa Maskuntien varrella sijaitsevalle Immasen alueelle. Suomen Luontotieto Oy selvitti toimeksiantajan pyynnöstä alueen luontoarvot kesällä 2005 (Oja ym. 2005). Kesällä 2005 tehdyn maastoinventoinnin yhteydessä liito-oravan jätöksiä havaittiin lohkolta 13 sijaitsevan autiotalon pihalla kasvavan kookkaan raidan (*Salix caprea*) tyvellä. Selvitykseen tutustuttuaan Naantalin kaupungin kaavoitustoimi päätti, että luontoselvitystä tarkennetaan päivitetyllä liito-oravaselvityksellä. Luontoharrastaja Timo Manninen on tehnyt alueelta liito-oravahavaintoja ja hänen laatimansa kirjallinen raportti oli käytettävissämme täydennystä laatiessamme. Kesällä 2005 tehdyn luontoselvityksen perusteella alueelta rajattiin yksi metsätyypin ja puulajiston perusteella liito-oravalle soveltuva elinympäristö (lohko no.12). Tällä alueella ei kuitenkaan havaittu kesän 2005 inventoinnissa mitään merkkejä liito-oravan oleskelusta.

Suomen Luontotieto Oy teki helmi-maaliskuussa 2006 koko asemakaava-alueelta ja lähiympäristöstä liito-oravaselvityksen. Selvityksen tekivät biologi, FM, Jyrki Oja, joka on tehnyt lukuisia liito-oravaselvityksiä sekä Satu Oja Suomen Luontotieto Oy:stä.

2. Liito-oravan uhanalaisuus ja suojelustatus

Liito-orava (*Pteromys volans*) kuuluu EU:n Luontodirektiivin liitteen IV lajeihin ja on siten erityisesti suojeltu laji koko EU:n alueella. Kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi ym. 2001) laji kuuluu luokkaan vaarantuneet (VU). Suomen liito-oravapopulaation kokoa on vaikea tarkasti selvittää, mutta seurantatutkimusten perusteella laji näyttää taantuneen viimeisen vuosikymmenen aikana jopa 30 %. Liito-oravan suojelustatus on vahva, sillä Luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohta edellyttää, että lajin lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei hävitetä eikä heikennetä. Alueellinen ympäristökeskus voi kuitenkin myöntää poikkeusluvan, mikäli lajin suojelutaso säilyy suotuisana.

3. Aineisto ja menetelmät

Alueelle tehty liito-oravaselvitys toteutettiin jätöshavaintomenetelmää käyttäen. Kaava-alueelle tehtiin yhteensä 3 maastokäyntiä. 12.2 ja 1.4 välisenä aikana. Inventoinnissa liito-oravan keltaisia jätöksiä haettiin lajin mahdollisten oleskelu- ja ruokailupuiden tyviltä ja oksien alta. Jätösten lisäksi puiden rungoilta ja tyveltä etsittiin kiima-ajalle tyypillisiä liito-oravan virtsamerkkejä, jotka värjäävät puun rungon ja lumen keltaiseksi. Samalla alueelta haettiin mahdollisia pesä- ja päivälepokoloja. Alueelta tutkittiin kaikkien suurikokoisempien lehtipuiden, samoin kuin suurten kuusten tyvet liito-oravan jätösten löytämiseksi. Erityisen tarkkaan tutkittiin lohkolta 13 sijaitsevan autiotalon lähiympäristö sekä lohko 12, jossa on jonkin verran lehtipuustoa ja myös muutamia kolopuita. Kaava-alueelta ei ole olemassa aiemmin julkaistuja liito-oravan pesimähavaintoja ja lähimmät tunnetut esiintymät sijaitsevat Naantalin Soinisten alueella suunnitellun kaava-alueen länsipuolella.

Liito-oravan jätöksiä

4. Tulokset

Kesällä 2005 tehdyn maastoinventoinnin yhteydessä havaittiin liito-oravan jätökset lohkolle 13 sijaitsevan kookkaan raidan tyvellä. Nyt tehdyssä inventoinnissa ei havaittu mitään merkkejä liito-oravan esiintymisestä alueella. Inventointi tehtiin lumipeitteisenä aikana ja talviset liito-oravan jätökset olisivat varmasti löytyneet alueelta, mikäli niitä olisi ollut. Kesällä tehty havainto viittaa siihen, että lohkolle 13 olevassa raidassa sijaitsevan vanhan harmaapäätikan pesäkolon oli liito-orava valinnut lyhytaikaiseksi päivälepopaikaksi. Kaava-alueen pohjoisreunaan rajautuu metsäsaareke, josta on myös tehty harrastelijahavaintoja liito-oravan esiintymisestä (Manninen 2005). Autiotalon ja metsäsaarekkeen välissä kasvanut kuusiaita oli kaadettu talven 2005-2006 välisenä aikana, joten mahdollinen liito-oravan puustoinen kulkureitti metsäsaarekkeeseen on hävinnyt. Kaava-alueen pohjoispuolinen metsäsaareke on itsessään liito-oravalle pesimäympäristöksi soveltumatonta aluetta, sillä alueella on hyvin vähän lehtipuuta. Lisäksi saareke on peltojen ympäröimänä ja lajin liikkuminen saarekkeesta esim. Maskun suuntaan edellyttää lähes kilometrin levyisen peltoaukean ylitystä. Inventoinnissa kaava-alueen pohjoispuolisesta metsäsaarekkeesta ei löytynyt mitään merkkejä liito-oravan esiintymisestä eikä kohdetta voi sijaintinsa puolesta pitää edes mahdollisena liito-oravan elinympäristönä.

Immaseen asemakaava-alueelta ei löytynyt merkkejä liito-oravan esiintymisestä eikä koko alueella ole lajille optimaalista elinympäristöä. Ainoastaan kaava-alueen pohjoispuolinen rinne (Lohko 12) saattaisi ehkä tulevaisuudessa soveltua liito-oravan lisääntymisympäristöksi, mutta täälläkin lehtipuun ja erityisesti haavan niukkuus sekä kolojen puute rajoittaa lajin esiintymistä.

Immaseen metsäalue toimii kuitenkin liito-oravan käyttämänä kulkureittinä idän suuntaan. Reitti on tärkeä Soinisten ja Hakapellon tunnetuille liito-oravaesiintymille. Alueen rakentaminen ei sinällään estä liito-oravan liikkumista alueen poikki, kunhan maankäytön suunnittelu- ja huomioidaan riittävän laajojen puustoisten viherkäytävien säilyminen.

5. Yhteenveto

Selvityksen perusteella voidaan todeta, ettei liito-oravia esiinny suunnitellulla asemakaava-alueella. Alueella ei ole Luonnonsuojelulain tarkoittamia liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja eikä alueella ole myöskään merkitystä liito-oravan ruokailukohteena.

Lohkon 13 kolopuuraita

6. Lähteet ja kirjallisuus

- Finnlund, M; 1986. Havaintoja liito-oravan kiimaleikeistä. Siipipeili 6 (1):28-30
- Hanski Ilpo K, 1998; Home ranges and habitat use in the declining flying squirrel, *Pteromys volans*, in managed forests. *Wildlife biology* 4: 33–46.
- Hanski Ilpo K, 2001: Liito-oravan biologia ja suojelu Suomessa s 13.
Suomen ympäristö 459.
- Karhilahti, Ari. 2004: Naantalin kaupungin liito-oravaselvitys.
- Manninen, Timo 2005: Selostus Soinisen- Immasen alueen liito-oravahavainnoista.
- Mossberg, B. & Stenberg, L. 2005: Suuri Pohjolan kasvio
- Mäkelä Antero, 1996; Liito-oravan ravintokohteet eri vuodenaikoina ulosteanalyysin perusteella. WWF – raportti nro 8.
- Oja, Jyrki & Oja, Satu: 2005. Naantalin Immasen kaava-alueen luontoarvojen perusselvitys. Suomen Luontotieto Oy 33/2005.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001:
Suomen lajien uhanalaisuus 2000.-Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus
- Vesa Selonen, Ilpo K. Hanski & Paul Stevens, 2001; Space use of the Siberian flying squirrel, *Pteromys volans*, in fragmented forest landscapes. *Ecography* 24: 588- 600.

7. Liitteet

Immaseen kaava-alueen lohkokartta

